

2009Z05541

Vragen van het lid Kuiken (PvdA) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over nut en veiligheid van de inzet van stroomstootwapens. (Ingezonden 25 maart 2009)

1

Heeft u kennisgenomen van het bericht “Politiebond betwijfelt nut stroomstootwapen”? 1)

Antwoord op vraag 1

Ja

2

Is het waar dat arrestatieteams vanaf 1 mei 2009 de beschikking krijgen over Tasers?

Antwoord op vraag 2

Ja

3

Op basis van welke gronden heeft u besloten een proef te starten met het gebruik van de Taser? Waarom is specifiek het Arrestatie Team (AT) gekozen voor deze proef? Hoeveel schietincidenten heeft het in de afgelopen jaren gehad?

4

Onder welke omstandigheden mogen de arrestatieteams deze stroomstootwapens inzetten? Voor welk doel worden zij gebruikt en welke beperkingen moeten in acht genomen worden voor de veiligheid van alle betrokkenen?

5

Hoe heeft u de veiligheidsrisico's meegewogen bij uw beslissing om stroomstootwapens op proef in te zetten?

6

Hoe verhoudt de inzet van de Taser zich met de inzet van de Beani Bags? Wat zijn de ervaringen tot nu toe met het gebruik van Beanie Bags om verdachten op afstand, zonder blijvend letsel, uit te schakelen? Hoe vaak is dit middel ingezet en met welke resultaten?

7

Zijn er meer Europese landen waar deze stroomstootwapens door de politie gebruikt worden? Heeft de inzet van de Taser in de landen waar dit wapen wordt gebruikt tot een vermindering van het aantal schietincidenten, dan wel dodelijke of zwaargewonde slachtoffers geleid?

Antwoord op de vragen 3, 4, 5, 6 en 7

De aanhoudings- en ondersteuningseenheden (AOE'en) van de politie en de Koninklijke Marechaussee worden uitsluitend – na toestemming van de officier van justitie – ingezet indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen.

Ten aanzien van de bewapening en uitrusting van de AOE'en wordt er permanent gewerkt aan verbetering en optimalisatie. Dit is noodzakelijk om op een verantwoorde wijze het hoofd te kunnen bieden aan de levensbedreigende situaties, zoals het aanhouden van (vuurwapen)gevaarlijke verdachten, waarmee zij dagelijks worden geconfronteerd. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de bewapening, uitrusting en inzetprocedures van vakgenoten in de omliggende landen en worden de technologische ontwikkelingen in de “markt” gevolgd.

Naar aanleiding van een door de AOE'en opgestelde “knelpuntenanalyse bewapening arrestatieteams” is er, op mijn verzoek, door de onder de Raad van Hoofdcommissarissen ressorterende “Adviescommissie Bewapening en Uitrusting”, onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en mogelijkheden van zogenaamde “less lethal bewapening” ten behoeve van de AOE'en. Naar aanleiding van het advies van deze commissie heeft de Raad van Hoofdcommissarissen toestemming gevraagd om een proef te starten bij de AOE'en met een stroomstootwapen.

Voor de totstandkoming van mijn beslissing om een proef te houden met een stroomstootwapen bij de AOE'en is er uitgebreid onderzoek gedaan naar de veiligheidsrisico's van het stroomstootwapen dat voor de proef gebruikt zal worden. Hierbij is gebruik gemaakt van de grote hoeveelheid beschikbare onderzoeks- en evaluatierapporten van verschillende wetenschappelijke onderzoeksinstituten waaronder de uitvoerige rapporten van de “Home Office Scientific Development Branch”¹ en van het “National Institute of Justice”² Met name uit de onderzoeks- en evaluatierapporten uit het Verenigd Koninkrijk, waar het stroomstootwapen sinds 2004 bij de politie in gebruik is, is veel nuttige informatie verkregen over de risico's en over de vele ervaringen die de politie daar met dit wapen heeft opgedaan.

Hoewel aan het gebruik van geweld altijd risico's zijn verbonden blijkt uit deze onderzoeksrapporten dat de kans op levensbedreigend- of ander ernstig letsel als direct gevolg van het gebruik van het stroomstootwapen zeer klein is. In de meeste gevallen brengt het gebruik van het stroomstootwapen zelfs minder letsel toe dan bij het gebruik van alternatieve geweldsmiddelen zoals de wapenstok, de pepperspray, de stunbag, de AOE-hond en het vuurwapen.

Het veilig en effectief gebruik van het stroomstootwapen vereist echter wel de nodige training en aandacht voor de nazorg. Hier is bij de inrichting van de proef nadrukkelijk rekening mee gehouden. Alle deelnemers aan de proef met het stroomstootwapen hebben dan ook een opleiding gehad waarin uitvoerig is behandeld in welke gevallen het zinvol is om het wapen in te zetten maar ook in welke gevallen het juist niet moet worden gebruikt. Zo moet bijvoorbeeld altijd rekening worden gehouden met de risico's die een eventuele val van de persoon, waartegen het stroomstootwapen wordt gebruikt, kan hebben en dient er tevens expliciet rekening te worden gehouden met de gevaren die kunnen ontstaan bij de aanwezigheid van licht ontvlambare of explosieve stoffen.

¹ <http://scienceandresearch.homeoffice.gov.uk/hosdb/police-equipment-technology/police-weap-publications>

² <http://www.ojp.usdoj.gov/nij/topics/technology/less-lethal/conducted-energy-devices.htm>

Voor de verwijdering van de afgeschoten pijltjes hebben de AOE' en speciaal opgeleide gewondenverzorgers die de pijltjes ter plekke kunnen verwijderen en eventuele verwondingen direct kunnen verzorgen. Daarnaast zal iedere persoon op wie het stroomstootwapen is toegepast door een arts worden onderzocht op de aanwezigheid van in- of uitwendig letsel en eventuele andere complicaties. Elk gebruik van het stroomstootwapen dient te worden gerapporteerd met behulp van een speciaal hiervoor ontwikkeld formulier. De aldus verkregen informatie zal worden gebruikt voor de evaluatie van de proef.

De leden van een AOE' en zijn gespecialiseerd in geweldsbeheersing en in het opereren in teamverband. Bij de keuze voor het gewelddmiddel dat zal worden toegepast gelden de algemene beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit zoals vastgelegd in artikel 8 van de Politiewet. Afhankelijk van de situatie zal dus worden gekozen voor het middel dat noodzakelijk is om de verdachte met zo min mogelijk geweld aan te houden zonder dat daarbij de veiligheid van de politiefunctionarissen en eventuele omstanders onnodig in gevaar wordt gebracht. Het stroomstootwapen zal voornamelijk worden ingezet in die situaties waarbij het gebruik van andere gewelddmiddelen zoals de wapenstok, pepperspray en de stunbag niet effectief is en waarbij het gebruik van zwaardere gewelddmiddelen zoals het vuurwapen of de AOE-hond niet wenselijk is vanwege het aanzienlijke risico op ernstig letsel of zelfs de dood van de verdachte.

In de periode van 2006 tot en met 2008 is er bij de AOE' en zeventien keer daadwerkelijk geschoten met de stunbag en er hebben zich vijf schietincidenten voorgedaan met scherpe munitie. De AOE-hond is in diezelfde periode negen keer ingezet.

De ervaring met onder meer de stunbag heeft uitgewezen dat sommige mensen – als gevolg van het gebruik van verdovende middelen of de psychische staat waarin ze verkeren – niet reageren op pijn prikkel, zelfs niet nadat ze een aantal malen zijn geraakt door de stunbag. In een dergelijke situatie kan het stroomstootwapen een effectief gewelddmiddel zijn. De werking van het stroomstootwapen is namelijk niet gebaseerd op het toebrengen van pijn prikkels maar op het tijdelijk verstoren van het motorisch en zintuiglijk zenuwstelsel waardoor de getroffen persoon gedurende een korte periode niet in staat is om controle over zijn spieren uit te oefenen.

Het stroomstootwapen dat bij de AOE' en zal worden gaan beproefd is in gebruik bij de politie van verschillende Europese landen waaronder het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk, Spanje, Luxemburg, Oostenrijk, Portugal en Noorwegen. In de landen waarin het stroomstootwapen is ingevoerd zijn de resultaten over het algemeen positief en is er een daling waarneembaar van het aantal dodelijke en zwaargewonde slachtoffers als gevolg van de toepassing van geweld door de politie.

1) Nu.nl, 24 maart 2009 en Nederlands Dagblad, 24 maart 2009